

Pripreme za opitovanje opsežnih modifikacija strategijskih bombardera B-1B¹⁷

Pripadnici 337. opitnog i evaluacionog skvadrona Ratnog vazduhoplovstva SAD (*USAF 337th Test and Evaluation Squadron*) koji je baziran u vazduhoplovnoj bazi Dajes, u saveznoj državi Teksas, započeli su pripreme za opitovanje modifikacija strategijskih bombardera B-1B *Lancer* u okviru programa modernizacije SB-16. Radi se o najvećem paketu modifikacija u operativnoj istoriji bombardera ovog tipa. Upravo zbog sveobuhvatnosti projekta, pripadnici 337. eskadrile prošli su i dodatne preobuke kako bi, pored opitovanja novih sistema, razvili i potrebne taktike koje bi omogućile da se postigne potpuna iskorišćenost nove opreme i softvera.

Modernizacijski paket SB-16 podrazumeva ugradnju potpuno integrisanog data-linka FIDL, centralnointegrisanog sistema provere i nadgradnju prikazivača vertikalne situacije (VSDU). Pored toga, na aparatima B-1B biće modernizovani i navigacijski sistemi, radar i dijagnostika.

VSDU podrazumeva da se u pilotskoj kabini sa četiri višenamenska prikazivača u boji zamene dosadašnja dva zastarela crnobela (monohromatska) prikazivača, čime bi se pilotu i kopilotu omogućilo lakše praćenje podataka. I zadnja kabina dobiće višefunkcionalne prikazivače u boji sa pokretnim mapama i intuitivnim simbolima, kao deo nove digitalne avionike u okviru FIDL-a, koji uključuje i dodavanje data-linka „Link 16” postojećem protokolu JREAP.



Paket CITS obuhvata zamenu postojećeg računara koji služi letačkom i zemaljskom vazduhoplovnotehničkom osoblju da neprekidno prati performanse letelice, otkriva i identifikuje anomalije na sistemima vazduhoplova.

¹⁷ www.airforcesdaily.com/2013/02/337th-tes-gear-up-for-major-b-1b-modification/ posećeno: 3. 2. 2013.

Pomenute modifikacije samo su deo jednog šireg plana poznatog kao *Integrated Battle Station*, koji će biti realizovan do 2019. godine. Modernizacija treba da omogući posadama bombardera B-1 da lakše prate situaciju oko sebe, da za razmenu podataka koriste brže i bezbednije digitalne data-linkove, te da povećaju efikasnost zahvaljujući mnogo pouzdanijem kokpitu.

Planirano je da razvojna opitovanja paketa SB-16 otpočnu u aprilu ove godine u vazduhoplovnoj bazi Edwards, u saveznoj državi Kalifornija, dok bi prvi potpuno modifikovani aparat B-1 337. skvadronu bio predat krajem godine, do kada pripadnici ove jedinice treba da pripreme mrežu Link-16 za upotrebu u vazdušnom prostoru koji će biti korišćen za opitovanja. Pored toga, jedinica ima zadatak i da pripremi plan preobuke posada i letnih opitovanja modifikovanog aviona.

Pored letaća, i vazduhoplovnotehnička služba moraće da se pripremi za prijem modifikovanih aparata, pa će tehničari 337. skvadrona i 7. tehničke grupe proći preobuku koja će se održavati u vazduhoplovnim bazama Edwards i Tinker.

Zahvati bi trebalo da budu „toliko dramatični“ da bi posade koje su do sada letele na B-1, prema vazduhoplovima opremljenim IBS-om, trebalo da se ophode kao prema potpuno novim avionima. Cilj programa jeste da omogući integraciju i sadejstvo ovih bombardera sa celokupnim vazduhoplovnim, kopnenim, mornaričkim, pa i sajber arsenalom Sjedinjenih Država.

Mladen Tišma

Uspešna provera integracije avio-bombe GBU-53/B na jurišnik F-35¹⁸

Ratno vazduhoplovstvo SAD i kompanija Rajteon (*Raytheon*) početkom marta ove godine potvrdili su da su uspešno završena ispitivanja kojima se proveravalo da li avio-bomba malog prečnika tipa GBU-53/B SDB II odgovara unutrašnjem spremniku za naoružanje (tzv. luk – bay) novog američkog jurišnika F-35 *Lightning II*. Tokom ispitivanja, četiri gabaritno-težinska modela ovih avio-bombi podvešana su zajedno sa jednom raketom v-v tipa AMRAAM, a instrumenti su potvrdili da je zazor između avio-bombi i rakete, te naoružanja i vrata spremnika odgovarajući.

Prema zvaničnicima kompanije Rajteon, završetak pomenute provere značajan je zbog toga što je dodatno potvrdio kompatibilnost avio-bombe SDB II (*Small Diameter Bomb II*) sa avionom F-35, što će omogućiti i početak njene proizvodnje. Integracija ovog ubojnog sredstva trebalo bi da omogući avionu sposobnost „bez presedana“ da precizno napada brze pokretne mete u složenim meteorološkim uslovima i kroz dimne zavese.

Avio-bomba SDB II projektovana je za potrebe borbenih aviona četvrte i pete generacije, uključujući lovce-bombardere F-15E, F-16C/D, lovce F-22 i jurišnike F-35A iz sastava Ratnog vazduhoplovstva SAD, avione F-35C i F/A-18E/F američke Ratne mornarice i varijantu JSF-a za marince, odnosno F-35B.

¹⁸ www.airforcesdaily.com/2013/01/gbu-53b-small-diameter-bomb-ii-f-35-fit-check/ posećeno: 2. 2. 2013.



Američki Sekretarijat odbrane (*U.S. Department of Defense – DoD*) označio je ovaj tip avio-bombe kao „kritičnu potrebu” za američke ratne avione, što i ne čudi, budući da je samo DoD do ovog trenutka uložio preko 700 miliona američkih dolara u ovaj projekat.

Kada su u pitanju karakteristike ovog ubojnog sredstva, navodi se da je u stanju da pogodi metu u radijusu većem od 74 kilometra, te da je bojeva glava dovoljno snažna da uništi oklopne mete, a da pritom kolateralna šteta bude svedena na minimum. Proizvođač i američka vojska, pored toga, tvrde i da se radi o izuzetno preciznom sredstvu koje pilotu omogućava promenu mete nakon odbacivanja, budući da poseduje data-link. Pored toga, Rajteon je za ovu avio-bombu proizveo i integrisani 3-modni tragač, koji objedinjuje milimetarskotalasni radar, nehlađene infracrvene i poluaktivne laserske senzore, što bi trebalo da obezbedi pomenutu primenjivost ovog ubojnog sredstva u svim meteorološkim uslovima.

Mladen Tišma